



## ฆ่าหมีขาวเพื่ออนุรักษ์

วารสารธรรม สามโกเศศ

วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2552

หน้า 6

หมีขาวหรือ Polar Bear (Ursus Maritimus) กำลังจะสูญพันธุ์ แต่ทางการรัสเซียกำลังจะอนุญาตให้ล่าได้เพื่อถนอมไว้ไม่ให้สูญพันธุ์ เหตุใดนโยบายจึงสวนทางกับธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไป

Polar Bears มีถิ่นอาศัยอยู่ในมหาสมุทรอาร์คติก ที่ขั้วโลกเหนือในบริเวณ Chukotka ซึ่งเป็นดินแดนตะวันออกของรัสเซีย ติดต่อกับดินแดนตะวันตกของสหรัฐอเมริกา (รัฐอลาสกา) สองประเทศเพื่อนบ้านนี้มีเพียงช่องแคบ Bearing คั่นอยู่มีฉนวนน้ำที่เป็นผืนแผ่นดินเดียวกัน บริเวณ Chukchil Sea และ Bearing Sea ซึ่งอยู่เหนือและใต้ของช่องแคบ Bearing ตามลำดับ คือพื้นที่ๆ เป็นปัญหาหมีขาว

ปกติหมีขาวจะอาศัยอยู่บนแผ่นน้ำแข็งในมหาสมุทรที่ไกลออกไปนอกฝั่งทะเลและล่าสัตว์โดยเฉพาะตัว Walrus (หน้าตาน่าขื่นคือตัวใหญ่มากหนักถึง 2,000 กิโลกรัม มีฟัน 2 ซี่ยาวลงมาและมีหนวดโดดเด่น) เป็นอาหาร ปัจจุบันสภาวะโลกร้อนทำให้แผ่นน้ำแข็งละลายไปมาก Walrus ก็มาอยู่อาศัยบนฝั่งที่มีน้ำตื้นมากขึ้น ดังนั้น หมีขาวจึงต้องเข้ามาอยู่ใกล้ฝั่งและบนฝั่งที่ใกล้มนุษย์มากขึ้นเพื่อหาอาหาร ซึ่งทำให้หมีขาวถูกฆ่าตายได้ง่ายขึ้น

หมีขาวอาศัยอยู่ในทั้งดินแดน Alaska ของสหรัฐอเมริกา และ Chukotka ของรัสเซีย มีประมาณการว่ารวมกันมีประชากร 2,000 ตัว (เคยมี 4,000-5,000 ตัว) ถ้ารวมจำนวนหมีขาวทั้งหมดที่กระจายตัวเดินทางไปทั่วบริเวณชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของ Alaska และ East Siberian Sea (โดยไม่ต้องอาศัยนโยบายท่องเที่ยวทั่วดินแดน) คาดว่ามีประมาณ 20,000-25,000 ตัว

ในฝั่งสหรัฐอเมริกาถือว่าหมีขาวกำลังจะสูญพันธุ์ แต่ปีหนึ่งรัฐ Alaska ก็อนุญาตให้ล่าได้ประมาณ 40 ตัวอย่างถูกกฎหมาย ส่วนฝั่งรัสเซียแต่ดั้งเดิมก็ล่ากันมาโดยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของชาวบ้านบริเวณ

Chukotka ซึ่งยากจน อยู่อาศัยกระจัดกระจายใกล้ช่องแคบ Bearing แต่ในปี 1956 ทางกรก็ห้ามเด็ดขาด เพราะจำนวนหมีขาวลดลงมาก

อย่างไรก็ดี ก็มีการแอบล่าอย่างผิดกฎหมายในฝั่งรัสเซียมาตลอด ประมาณการว่าในปีหนึ่งหมีขาว 100-200 ตัวถูกฆ่าเป็นอาหารของชาวบ้าน (ตัวหนึ่งหนักประมาณ 400-600 กิโลกรัม) และเพื่อการค้า หนึ่งนั้นก็ทำเงินได้นับพันดอลลาร์ต่อผืน

อากาศที่เปลี่ยนแปลงทำให้หมีขาวบางครั้งหลงอยู่บนชายฝั่งหาทางกลับออกไปอาศัยอยู่บนแผ่นดินน้ำแข็งกลางมหาสมุทรตามปกติไม่ได้ และหมีขาวจำนวนมากมาหาอาหารบนชายฝั่ง (หมีขาวมีพฤติกรรมไม่ต่างจากมนุษย์ที่ต้องอยู่อาศัยในแหล่งที่มีโอกาสหาอาหารได้ สำหรับคนก็คือการจ้างงานซึ่งอยู่ใกล้เมือง) จึงมีโอกาสมากที่จำนวนหมีซึ่งถูกฆ่าอย่างผิดกฎหมายจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญและทางการรัสเซียเชื่อว่าหากทำให้การฆ่าหมีขาวถูกกฎหมายเสียเลยโดยมีโควต้าให้ล่าในแต่ละปีอย่างชัดเจนแล้ว การล่าอย่างผิดกฎหมายที่แอบทำกันอยู่ในทุกวันนี้ก็จะลดน้อยลง

ข้อเสนอนี้มีผู้ไม่เห็นด้วยเพราะเมือง Vankarem ซึ่งอยู่บนชายฝั่งใกล้ช่องแคบแบริง อันเป็นศูนย์กลางของการติดต่อกับโลกภายนอกอยู่ไกลออกไปมาก ขนาดต้องขับรถบนถนนที่ทารุณถึง 3 วันกว่าจะเดินทางถึง อีกทั้งไม่มีตำรวจหรือเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายให้ล่าอย่างถูกกฎหมายโดยอยู่ในขอบเขตที่ทางการกำหนด อย่างไรก็ตาม ใดก็ตาม ข้อเสนอให้มีการล่าอย่างถูกกฎหมายนี้ได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการจำนวนหนึ่งและแม้แต่ World Wildlife Fund

การเปิดให้ล่าหมีขาวอย่างถูกกฎหมายโดยมีโควต้าให้ล่าในแต่ละปีจะเป็นผลดีต่อการลดลงของจำนวนหมีขาวหรือไม่ขึ้นอยู่กับติดตามและการควบคุมให้กฎหมายเป็นกฎหมาย มิฉะนั้นเท่ากับเป็นการให้ Licence to Kill (ใบอนุญาตให้ฆ่า) อย่างไม่มีขีดจำกัด สถานการณ์

อาจหนักหนาสาหัสกว่าเก่าก็เป็นได้

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ที่ทำให้สัตว์ป่าถูกล่าจนสูญพันธุ์ก็เพราะเรื่องสิทธิความเป็นเจ้าของสัตว์เหล่านี้ (property right) ไม่ชัดเจน เวลามันมีชีวิตอยู่มันเป็น

ทรัพย์สินธรรมชาติของชาวรัสเซียทุกคน เฉพาะเมื่อมันตายลงเท่านั้นจึงจะเป็นของผู้ล่า ดังนั้น ใครฆ่าได้ก่อนคนนั้นก็จะได้เป็นเจ้าของก่อน ด้วยลักษณะของความเป็นเจ้าของเช่นนี้จึงไม่น่าแปลกใจที่มันถูกไล่ล่าทุกวันเพื่อแย่งชิงความเป็นเจ้าของมัน (เศรษฐศาสตร์สอนว่า "สมบัติของทุกคนจะมีใช้สมบัติของใครเลย")

ในกรณีของสัตว์บ้าน เช่น วัว ควาย ช้าง ที่มีเจ้าของชัดเจน (มีตัว มีบัตร หรือความเป็นเจ้าของได้รับการยอมรับจากสังคม) ไม่มีใครไปกล้าล่าต่อให้อยู่ในป่าตราบที่มีโซ่ มีกระดิ่ง หรือมีลักษณะว่ามีเจ้าของ เพราะมันแสดงว่าเป็นสัตว์มีเจ้าของ หากฆ่ามันก็ไม่ได้มันมาเป็นเจ้าของ (แต่จะได้ความเดือดร้อนแทน) สัตว์บ้านจึงไม่สูญพันธุ์ แต่สัตว์ป่ามีโอกาสสูญพันธุ์ นี่คือคำอธิบายว่าเหตุใดวัวแดง (วัวป่าของบ้านเรา) จึงสูญพันธุ์ แต่วัวบ้านไม่สูญพันธุ์

การอนุญาตให้มีการเลี้ยงสัตว์ป่าที่อาจสูญพันธุ์โดยเอกชน เช่น เลี้ยงเสือ จึงช่วยให้มันไม่สูญพันธุ์เพราะจากสถานะที่ความเป็นเจ้าของไม่ชัดเจน แปลงสภาพมาเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของชัดเจน เราจึงเห็นจำนวนเสือ (ในกรง) ในบ้านเราเพิ่มมากขึ้น

กรณีทางการอนุญาตให้ปลูกต้นสักในที่ดินของเอกชนได้ก็ใช้ตรรกะเดียวกันคือแทนที่จะมีแต่ต้นสักในป่าที่เติบโตตามธรรมชาติ ถูกตัดแบบไร้ความปรานีอย่างไร้การตรวจสอบและควบคุมดูแลพื้นที่สัมปทานป่าไม้ที่ได้รับไปอย่างจริงจัง ทางการก็อนุญาตให้เอกชนปลูกได้ซึ่งทำให้ความเป็นเจ้าของมันชัดเจนมากขึ้นกว่าการเป็นต้นไม้ของทุกคนในชาติ แต่ปัญหาของบ้านเราก็คือมันมีไม้สักที่ถูกลักลอบนำเข้ามาจากพม่า แต่เอกสารหลักฐานบอกว่าตัดจากป่าเอกชนในไทย การ "สวมตอ" หรือการเป็น "สักวิเศษ" ที่ต้นเดียวมาจากสองแหล่งได้ จึงเป็นประเด็นแอบแฝงที่ต้องระวัง

ในเรื่องการล่าหมีขาวอย่างถูกกฎหมาย หากไม่ระวังจะเหมือนการล่าจิงโจ้ในออสเตรเลีย ที่ตัวเลขทางการให้ล่านั้นอยู่ที่ 0.5 ล้านตัวต่อปี แต่เมื่อประชาชนและทางการไม่สนใจจริงจังกับการล่าจิงโจ้ ตัวเลขจึงอาจขึ้นไปถึง 10 ล้านตัวต่อปี กล่าวคือทั้งล่าผิดกฎหมาย (ปัจจุบันก็ฆ่ากัน

ทุกคืนโดยไม่รู้ว่าคุณหรือผิดกฎหมาย) ทั้งฆ่าลูกอ่อนในกระเปาะ (Joey) กล่าวคือเมื่อแม่ถูกฆ่ามันก็ถูกฆ่าไปด้วยหรือไม่ก็ทอดทิ้งให้ตายซึ่งคาดว่าอาจมีถึง 1.3 ล้านตัวต่อปี และยังมีจิงโจ้ที่ถูกรถชนตายอีกเป็นจำนวนมากในชนบท

นโยบายหลายอย่างเป็นเรื่องดีเมื่อมองในระดับมหภาค แต่ถ้าไม่มีการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเข้มข้นจริงจังและไม่พิจารณาประเด็นประกอบในระดับย่อยแล้ว ก็อาจทำลายความตั้งใจของนโยบายนั้นไปเสียทั้งหมดได้

แต่อย่างไรก็ตาม ในโลกนี้ไม่มีอะไรที่ปวดหัวเท่ากับการพิจารณาเรื่องรายละเอียดปลีกย่อยลงไป โดยเฉพาะในเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้ามันง่ายก็คงไม่มีคำกล่าวในภาษาอังกฤษที่ว่า devil is in the detail (แปลตรงๆ ก็คือปีศาจมันอยู่ในรายละเอียด)